

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-212

25.2.2025

JBF Forsikring Gjensidig

Bygning - innbo (kombinert)

Vannskade – glemte å lukke filterkran på kjøkkenet – fal. § 4-9 annet ledd.

Sikrede meldte om en vannskade. Skaden oppsto fordi sikrede hadde åpnet en filterkran for å fylle en vannmugge, og så glemte kranen som hadde stått åpen i 45 min. Foretaket avkortet erstatningen med kr 15 000 pga. grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9 annet ledd. Sikrede var uenig i avkortningen og hevdet at foretaket hadde lagt til grunn feilaktig informasjon og håndtert saken feil. Sikrede mente foretaket skulle tatt stilling til avkortningsspørsmålet før utbedring av skaden ble igangsatt, slik at han kunne valgt å ta ansvaret for denne selv. Foretaket fastholdt avkortningen og viste til at skadepotensialet ved å gå fra denne kranen, som ikke gikk ned i kum med sluk, var så stort at det måtte kreves særlig grad av aktsomhet. Nemnda kom til at foretaket kunne avkorte sikredes erstatning med kr 15 000 som følge av grov uaktsomhet. Nemnda viste i den forbindelse til at risikoen for vannskade i den aktuelle situasjonen var stor, og at sikrede hadde et enkelt handlingsalternativ ved å bli stående ved kranen til han hadde fått den ønskede vannmengden.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for vannskade og spørsmål om foretaket kan avkorte i sikredes erstatning pga. grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9.

Sikrede meldte 6.10.24 om vannskade i sin bolig og forklarte i skademeldingen at skaden oppsto samme dag og videre at:

En krane på kjøkkenet ble stående åpen i tre kvarter, og vann rant ned i konstruksjonene helt ned i første etasje. Sikringsskapet fikk vanninnslag. Vann fløt over dørstokk og ut . Vi boret hull i taket, tørket ut og satte på avfukter og ovner. Ringt vakttelefon, snakket med B.... Han sa skaden ikke krevde strakstiltak. Flere detaljer ang. skadeomfang vet vi ikke om, før skaden er besiktiget og kartlagt.

Hva er skadet? Les overfor, vi vet ikke annet enn at kjøkkengulv er berørt, tak i yttergang er boret hull i, og vann ble liggende på flisene i yttergang. hva som har skjedd i konstruksjonene, vet vi ikke.

Foretaket rekvirerte 7.10.24 N for befaring av skadestedet. N besiktiget skaden og sendte 10.10.24 takstrappport med bilder:

Årsak til vannskaden:

Oversvømmelse fra filterkran montert på kjøkken.

Baknforliggende årsak:

Kranen var plassert slik at når muggen ble full av vann, rant vannet ned på kjøkkenbenk og videre ned på gulv.

Hendelsesforløp:

Kranen ble satt på og deretter glemt grunnet mange nylige hendelser i hverdagen til ft. Kranen er stillegående og rakk og stå på i rundt 45min før det ble oppdaget vannspeil både på kjøkkengulv, gulvet i gangen nede og på soveromsgulvet.

[.....]

Mulig regress?

Nei

Grunnet årsaken til hendelsen som er et uhell blir ikke regress vurdert. Ft glemte en kran stående på uten avløp en overvannssluk som ledet til vannskader.

Anbefalte tiltak for å hindre senere skader

Filterkran må plasseres i kum. Denne vannrenser/vannfilterkranen er montert grunnet brønnvann til boligen. Legg merke til at eventuelle anbefalinger som listes her ikke dekkes av forsikringsselskapet og må evalueres av forsikringstaker. Vi anbefaler også at dette gjøres sammen med en fagperson, som f.eks. en elektriker eller rørlegger.

Skadeomfang

Skader på gulv kjøkken, laminat og trolig sponen under. Svelling i laminat på soverom og sveling på veggplater, malt finer.

Vannskader og svelling i takess plater i vindfang og det er også observert vann i sikringsskap så dette burde undersøkes for senskader.

[.....]

Igangsatt arbeid

Ft oppdager vannskader og tørker vannspeil. Ft borrar hull i himling gang og setter på tørk. Ft lager også hull i vegg under sikringsskap etter mistanke om vann i veggen. NSU har utført besiktigelse og laget rapport.

[.....]

Beboelighet: Ja

[.....]

Annen info: Ft ønsker bistand med muligheter for egeninnsats.

[...]

Av rapporten fremgikk videre:

Avviker skadeomfanget eller ev. pris fra det som er beskrevet, skal skadebehandler/takstmann omgående kontaktes. Rapporten tar ikke stilling til erstatningsspørsmålet.

Foretaket informerte sikrede 14.10.24 om at skaden var dekket av forsikringen, men at det ville vurdere om skaden var grovt uaktsom og komme tilbake til sikrede når kalkyle forelå.

Sikrede ba 16.10.24 foretaket om en nærmere begrunnelse for hvorfor skaden skulle vurderes som grovt uaktsom.

Foretaket informerte 1.11.24 sikrede om avkortning av erstatning på basis av kalkyle fra N.

Foretaket informerte samtidig om klagemulighetene, herunder at sikrede kunne klage til Finansklagenemnda:

Det følger av Forsikringsavtalelovens § 4-9, 2.ledd:

Har sikrede ved annen forsikring enn ansvarsforsikring grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort.

I denne saken mener selskapet det er utvist grov uaktsomhet og begrunner dette med følgende:

Kranen på kjøkkenet ble satt på og deretter glemt. Kranen sto på i ca 45 minutter før det ble oppdaget vannspeil både på kjøkkengulv, gulvet i gangen nede og på soverommet.

Etter Forsikringsavtalelovens § 4-9, 2.ledd, 2.setning skal det ved avgjørelsen av avkortningens størrelse:

legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, og forholdene ellers.

Selskapet har i sine vurderinger lagt vekt på at kranen ble glemt og sto på i 45 minutter.

Etter en samlet vurdering er selskapet kommet til å måtte redusere erstatningen med ca 20%, som utgjør pr. dags dato kr 20 000,-

Egenandelen på din forsikring er kr 6.000,-

I dette tilfelle kan vi utbetale et kontantoppgjør med fratrekk av kr 26. 000 eller så kan du velge at vi styrer utbedringen mot at vi sender faktura på kr 26.000,-

Sikrede påklaget avkortningen 4.11.24. Det var krenkende å bli beskyldt for grov uaktsomhet. Årsaken til hendelsen var dårlig forklart i skaderapporten fra N, og N hadde beroliget dem med at de hadde gjort alt riktig med hensyn til å begrense skadeomfanget. Sikrede påpekte at N i rapporten hadde svart "Nei" på spørsmålet om regress. Sikrede viste til at det var mye rot i saken, idet foretaket ikke ga svarene de hadde behov for i forhold utbedringen, herunder på spørsmål de stilte 16.10.24, før det 1.11.24 informerte om at det anså forholdet for grovt uaktsomt. Sikrede viste til at dette ikke var nevnt i telefonsamtalen de hadde hatt samme dag, og han mente det måtte vurderes om foretaket hadde brutt sin plikt til faglig forsvarlig opptreden for å ivareta kundens interesse.

Foretakets interne klageordning opprettholdt avkortningen 22.11.24, men tilbød et minnelig oppgjør for å redusere avkortningen, slik at avkortningen, pga. eget arbeid, ble på kr 15 000 og lå på mellom 12–13 % av de totale skadekostnadene.

Sikrede godtok ikke dette og ba foretaket komme til dem for å få en riktig fremstilling av uhellet og den videre håndteringen av saken. Sikrede mente foretaket hadde fremstilt saken ufullstendig fra begynnelsen av:

Vi skulle aldeles ikke helle opp en mugge med vann...det var feil nr. 1 som JBF feilaktig har bygget sin forståelse rundt. Deretter har alt blitt rotet til av følgefeil på følgefeil, der et merkelig utklipp fra vår klage er innbakt - til enda større forvirring.

Stakkars den nemnd som får dette rotet presentert, og vi ser frem til å få forklart oss ut av dette. I sin helhet, må alt opp til en ryddig fjerning av åpenbare og underkommuniserte feil.

Arbeidet med utbedring er fullført, og vi fikk "ja" til å legge inn eget arbeid (maling av soverom...) avslutningsvis. Dere er for sent ute med en trusel om at NSU må stoppe arbeidene dersom vi ikke godkjenner avkortningen.

Foretaket svarte at det ikke ville komme på befaring da N hadde vært på befaring.

Sikrede bestrider at det er grunnlag for avkortning. Grunnen til at det tok 45 min. før han oppdaget forholdet var at filteringskranen for en kort periode var flyttet til den siden av benken som ikke hadde avløp. Kranen var lydløs, i motsetning til en vanlig kran.

Sikrede anfører at saksbehandlingen har vært mangelfull. Da skaden ble kartlagt fikk han bekreftelser fra N på at de hadde gjort alt riktig for å begrense skaden, mens han i den videre korrespondansen med foretaket, samtidig med at utbedringen ble startet, opplevde at svarene kom sent eller totalt uteble, slik at saken ble preget av rot. Sikrede hevder spørsmålet om avkortning skulle vært avklart før utbedringen startet. Han bemerker at iht. fal. §§ 4-9 og 4-12, skal "skyldgrad, skadeforløp, om sikrede var i selvforskyldt rus, og forholdene ellers" vurderes, at N konkluderte med at det ikke var grunnlag for regress, samt at foretaket tilsidesatte N sin vurdering av "forholdene ellers", noe som kunne vært unngått om de hadde blitt gitt mulighet til å forklare seg direkte til foretaket, slik de hadde bedt om.

Forsikringsforetaket anfører at erstatningen kan avkortes med kr 15 000 pga. grov uaktsomhet, jf. fal. § 4-9, basert på informasjonen i skademeldingen, øvrig dialog, sikredes klage og takstrapporten med bilder fra N. Sikrede har ikke opplyst hva han mener foretaket har lagt til grunn av feilaktig informasjon, men derimot bekreftet i klagen at han glemte en åpen kran som var lydløs i 45 min. Foretaket legger til grunn at han hadde satt en mugge under filterkranen montert på kjøkkenet, at han åpnet kranen og deretter glemte den i 45 min., og at kranen sto slik at når muggen ble full, så ville vannet renne på kjøkkenbenken og videre ned på gulvet.

Foretaket mener det å gå fra den åpne kranen var grovt uaktsomt. Skadepotensialet ved å gå fra kranen, som i tillegg ikke gikk ned i kum med sluk, var så stort at det må kreves særlig grad av aktsomhet. Begrepet "grovt uaktsomhet" forutsetter ikke at uaktsomheten er bevisst. Det var her en alvorlig forglemmelse som kunne fått alvorlige konsekvenser. Det fastsatte først avkortningen til kr 20 000 (ca. 17 % av skadekostnaden pr. d.d.), og i tillegg kom egenandelen på kr 6 000. Foretaket tilbød så et minnelig oppgjør hvor avkortningen ble redusert til kr 15 000, som tilsvarer beløpet for eget arbeid for maling av soverom. Egenandelen på kr 6 000 kommer i tillegg, og avkortningen vil ligge på mellom 12–13 % av total skadekostnad.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte erstatningen for vannskaden med kr 15 000, jf. fal. § 4-9 annet ledd.

Fal. § 4-9 annet ledd lyder:

Har sikrede ved annen forsikring enn ansvarsforsikring grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan forsikringsforetakets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, og forholdene ellers.

Foretaket har lagt til grunn at sikrede plasserte en mugge under filterkranen han hadde montert på kjøkkenet, at han åpnet kranen for så å glemme den i 45 min., og at kranen var plassert slik at når muggen ble full, rant vannet ut på kjøkkenbenken og ned på gulvet. Sikrede anfører at foretaket har fremstilt saken feil, men ikke gitt en nærmere forklaring på hvor feilen ligger.

Nemnda mener det uansett må legges til grunn at kranen på kjøkkenet ble satt på og stående åpen i 45 min., jf. at sikrede selv i skademeldingen skriver at "krane på kjøkkenet ble stående åpen i tre kvarter". Spørsmålet blir så om dette var grovt uaktsomt iht. fal. § 4-9 annet ledd.

Det følger av Rt. 1989 s. 1389, jf. også Rt-1995-486 på s. 494, Rt-2004-499 avsnitt 32 og HR-2017-1977-A avsnitt 44-45 at en handling er grovt uaktsom når det foreligger "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet".

Momentene i aktsomhetsvurderingen er de samme som ved vanlig uaktsomhet, men det kreves større grad av klanderverdighet, jf. Rt-2004-1942 avsnitt 33 til 38 og HR-2017-1977-A avsnitt 45. Relevante momenter er risikoen for skade, om risikoen var synbar for sikrede og hvilke handlingsalternativer sikrede hadde.

Ifølge rapporten fra N dreide det seg om en flyttbar filterkran koblet direkte på kjøkkenkranen. Et bilde i rapporten s. 8 angir med rød pil hvor kranen og vannmuggen sto da vannet rant over kanten på muggen. Kranens plassering uten kum og sluk tilsa at man måtte være spesielt aktsom ved bruk av den. N anbefaler i sin rapport at "Filterkran må plasseres i kum" for å hindre senere skader. Nemnda forstår dette slik at risikoen for vannskade når kranen i en slik situasjon blir stående åpen i 45 min. uten at vannet renner ned i et sluk i vasken er stor. Dette må regnes som åpenbart og synlig for en voksen person. Sikrede hadde også et enkelt handlingsalternativ ved å bli stående ved kranen til han hadde fått den ønskede vannmengden. Nemnda mener forglemmelsen må regnes som grovt uaktsomt, jf. for så vidt tilsvarende AKN 1228 og AKN 1781. Sikrede har ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor han gikk fra kranen som kan forklare eller unnskyldte forholdet. Sikrede har forklart at han var utsatt for store belastninger siste halvår, men dette kan ikke unnskyldte å forlate en rennende kran.

Det forhold at N i rapporten betegnet forholdet som et uhell og svarte "Nei" på spørsmålet om regress, er uten betydning for aktsomhetsvurderingen. Det er foretaket som avgjør

ansvarsspørsmålet, jf. også følgende opplysning i Ns rapport: "Rapporten tar ikke stilling til erstatningsspørsmålet". Sikrede viser til at N ga uttrykk for at de gjorde alt riktig med tanke på skadebegrensning, men dette er ikke avgjørende for vurderingen av om den skadevoldende handlingen var grov uaktsom.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers. Videre fremgår det av fal. § 4-12 at det ved forsikring av bolig skal hensyntas hvilken virkning en avkortning vil få for sikrede eller andre personer som er avhengig av sikrede.

Foretaket fastholder en avkortning på kr 15 000 iht. tilbudet om et minnelig oppgjør gitt av foretakets interne klageordning 22.11.24. Nemnda forstår dette slik at avkortningen ligger mellom 12-13 % av den totale skadekostnaden.

Selv om sikredes skyldgrad er grov uaktsom, dreier det seg om en forglemmelse. Dette tilsier en forsiktig avkortning. Årsakssammenhengen er klar, men det dreier seg også om skade på bolig hvor momentet andre omstendigheter kan tale for forsiktighet. Avkortningen er imidlertid lav. Nemnda mener den må aksepteres, jf. for så vidt AKN 1332, AKN 1989 og FinKN 2013-482.

Sikrede klager på foretakets sakshåndtering. Det er imidlertid ikke anført at foretaket har oversett varslingsfristen i fal. § 4-14, og nemnda kan heller ikke se at det er fremlagt informasjon om at foretaket ikke har varslet i samsvar med denne bestemmelsen. Det er heller ikke fremlagt informasjon om at foretaket evt. er erstatningsansvarlig iht. alminnelige erstatningsrettslige regler.

Ut fra dette er foretakets avkortning i samsvar med fal. § 4-9 annet ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).